

C?ocuklar ?c?in Yeme Davran??lar? O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *C?ocuklar ?c?in Yeme Davran??lar? O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19440>

Özet

Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği (ÇYDO), çocukluk dönemindeki çeşitli Yeme Davranışları'nın boyutları ve örüntülerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu özel giriş, ölçeğin Meltem Kürtüncü ve Nalan Arslan tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen Türkçe adaptasyon ve validasyon çalışması özetlemektedir. Ölçek, çocukların yeme alışkanlıkları; aile, beceri, olumsuzluk, duygu ve izin gibi beş temel faktör altında incelemektedir. Çalışma, ölçeğin Türk kültürü ve popülasyonu için yeterli geçerlik ve güvenirlilik değerlerine sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği, ÇYDO, Yeme Davranışları, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometri, Çocuk Sağlığı.

Yazarlar

Meltem Kürtüncü, Nalan Arslan.

Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği'nin (ÇYDO) Türkçe dilinde geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlayarak, Türk çocuklarının yeme davranışları bilimsel ve standardize edilmiş bir araçla değerlendirme imkanı sunmaktır. Orijinal ölçeğin faktör yapısını ve psikometrik özelliklerinin Türk popülasyonunda da korunup korunmadığını belirlenmesi hedeflenmiştir.

Ölçek, klinisyenlere ve araştırmacılara, çocuklarda görülen yeme sorunlarının altında yatan ailesel, duygusal ve beceriye dayalı boyutları hızlı ve etkili bir şekilde tespit etme olanağı sağlamaktadır. Bu sayede erken müdahale stratejilerinin geliştirilmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Yapı

Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği, çocukların yeme alışkanlıkları etkileyen çok boyutlu psikososyal faktörleri ölçmektedir. Ölçek, toplam 19 maddeden oluşmakta olup, yeme davranışları beş ana faktör veya alt ölçek üzerinden değerlendirilmektedir: Aile etkileşimi, yeme becerileri, yemeye yönelik olumsuz duygular, duygusal yeme eğilimi ve ebeveynin izin verici tutumu.

Ölçek, yeme bozukluklarının erken belirtilerini veya risk faktörlerini belirlemede kritik bir rol

oynayan bu yapısal boyutlar ele alarak, çocukluk çağı beslenme ve psikoloji alanındaki araştırmalara sağlam bir zemin sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi kapsamında, geçerlik analizleri titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin içerik geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş ve bu süreçte sekiz kişilik bir uzman grubu tarafından değerlendirme yapılmıştır.

Uzman görüşleri doğrultusunda, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini gösteren Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) hesaplanmıştır. Toplam KGİ değeri **.90** olarak belirlenmiştir. Bu yüksek değer, ölçeğin kapsam geçerliliğinin bilimsel standartlar açısından yeterli ve kabul edilebilir düzeyde olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach Alfa katsayısı ve madde toplam korelasyonlar hesaplanmıştır. Madde toplam korelasyonlarının **.41 ile .88** arasında olduğu saptanmıştır, bu da maddelerin ölçeğin genel yapıyla güçlü bir uyum içinde olduğunu göstermektedir.

Faktör bazında bakıldığında, alt faktörler için Cronbach Alfa katsayıları **.69 ile .80** arasında değerler almaktadır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan toplam Cronbach Alfa katsayısı ise **.77** olarak belirlenmiştir. Bu değerler, ölçeğin güvenilirliğinin kabul edilebilir sınırlarda olduğunu ve tutarlı ölçümler yapabildiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği, Türkçe adaptasyon çalışması sırasında orijinal ölçek yapıyla uyumlu beş faktörlü bir yapı sergilemiştir. Ölçek, toplam 19 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler aşağıdaki gibi faktörlere ayrılmıştır:

Aile: 4 madde

Beceri: 5 madde

Olumsuzluk: 3 madde

Duygu: 3 madde

Şişkinlik: 4 madde

Bu faktör yapısı, çocukların yeme davranışlarının sadece fizyolojik değil, aynı zamanda çevresel ve duygusal etkenlerle de yakından ilişkili olduğunu ortaya koyan çok boyutlu bir değerlendirme imkanı sunmaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Yazılı Anket / Öz Bildirim veya Ebeveyn Raporu (Genellikle ebeveynler tarafından doldurulur)

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır.

Maddeler: 19 madde

Müdahale Yöntemi: Gözlemsel ve Betimsel Araştırma Aracı

Mevcut Dil: Türkçe (Uyarlama)

Hedef Popülasyon Grubu: Çocuklar ve onların birincil bakıcıları (ebeveynler).

Yaş Grubu: Çalışmanın yapıldığı popülasyonun yaşına göre değerlendirilme göstermekle birlikte, genellikle çocukluk dönemindeki yeme davranışlarını ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Popülasyon Detayları: Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi tarafından 2020 yılında yayınlanmıştır.

Test Metodolojisi: İç tutarlılık analizi (Cronbach Alfa) ve içerik geçerliliği (Kapsam Geçerlilik İndeksi) yöntemleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk Dönemi, Yeme Alışkanlıkları, Beş Faktörlü Yapı, Likert Ölçeği, Madde Toplam Korelasyonu, Cronbach Alfa katsayısı, Hemşirelik Araştırmaları.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meltem Kürtüncü

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: meltemipekkurtuncu@gmail.com

Yazın Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi (Çalışmanın yapıldığı kuruma ait).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2020

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: cocuklar-icin-yeme-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kürtüncü, M., ve Arslan, N. (2020). Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 13(4), 267-274.

DOI Bağlantısı: <https://doi.org/10.46483/deuhfed.669779>

Dergipark Bağlantısı: dergipark.org.tr

Çocuklar için Yeme Davranışları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Aile: 4 madde

Beceri: 5 madde

Olumsuzluk: 3 madde

Duygu: 3 madde

Şin: 4 madde

Toplam 19 madde